

**СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ**



**ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА  
«ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»**

**ДЕРЖАВНА  
НАУКОВА  
УСТАНОВА**



**ІНСТИТУТ  
МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ  
ОСВІТИ**

**ІНСТИТУТ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНОГО ЮРИДИЧНОГО  
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**



**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ  
СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ  
СИЛ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ**

**Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції  
(м. Харків, 24 квітня 2025 року)**

**Випуск № 4**

**м. Харків  
2025 р.**

*Рекомендовано до видання Вченою радою  
Інституту СБУ Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого  
(протокол № 41 від «09» травня 2025 року)*

**Редакційна колегія:**

Червяков О.І., канд. юр. наук;  
Корчагін М.В., кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент;  
Пономарьов В.О., доктор філософії з фізичного виховання і спорту;  
Грохольський В.П., канд. юр. наук, доцент;  
Даль А.Л., канд. юр. наук;  
Веліков С.Г.

*Редакційна колегія вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є безперечними. Разом з тим, їх публікація здійснюється з метою забезпечення плюралізму наукової думки і публічного обговорення.*

*Матеріали друкуються мовою оригіналу. За виклад, зміст і достовірність матеріалів, а також використання наукових джерел без відповідного посилання відповідають автори.*

Актуальні питання забезпечення службово-бойової діяльності сил сектору безпеки і оборони: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, м.Харків, 24 квітня 2025 року. м. Харків: 2025. 375 с.

У збірнику представлено матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченій обговоренню та вирішенню низки проблемних питань, забезпечення службово-бойової діяльності сил сектору безпеки і оборони України. Зокрема тези доповідей та виступів стосувались впровадження досвіду та стандартів армій країн-членів НАТО, удосконаленню рівня тактичної, вогневої, спеціальної фізичної та медико-тактичної підготовки у процесі підготовки персоналу для сектору безпеки і оборони України; міжвідомчої взаємодії у діяльності сил сектору безпеки і оборони та посилення комунікаційних зв'язків; удосконалення системи безпеки та захисту для об'єктів критичної інфраструктури України; забезпечення психологічної підтримки та гендерної рівності у діяльності сил сектору безпеки і оборони України під час виконання оперативно-службових та/або службово-бойових завдань

Видання адресоване представникам сектору безпеки і оборони України, вченим, науковим та науково-педагогічним працівникам, здобувачам освіти, а також іншим особам, до предмету зацікавленості яких відносяться порушені теми.

© Служба безпеки України, 2025

© Інститут Служби безпеки України

Національного юридичного університету імені  
Ярослава Мудрого, 2025

# **ЗМІСТ**

## **СЕКЦІЯ 1**

### **ВПРОВАДЖЕННЯ ДОСВІДУ ТА СТАНДАРТІВ АРМІЙ КРАЇН-ЧЛЕНІВ НАТО, УДОСКОНАЛЕННЯ РІВНЯ ТАКТИЧНОЇ, ВОГНЕВОЇ, СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ТА МЕДИКО-ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ПЕРСОНАЛУ ДЛЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ**

|                                                                                                                                                                                |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Антошків Ю.М., Ковальчук А.М. ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ РЯТУВАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ США У ПІДГОТОВЦІ УКРАЇНСЬКИХ РЯТУВАЛЬНИКІВ.....                   | 12 |
| Башкатов Є.Г., Нестеренко О.О. ОБҐРУНТУВАННЯ ІНТЕГРАЦІЇ НОРМАТИВІВ ТА ВИМОГ НАТО ДО ФОРТИФІКАЦІЙНИХ СПОРУД В НОРМАТИВИ ТА ВИМОГИ ЗБРОЙНИХ ФОРМУВАНЬ УКРАЇНИ.....               | 14 |
| Белошенко Ю.К., Лобунов Д.О. РОЗВИТОК ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ЗА ДОПОМОГОЮ ФУТБОЛУ.....                                              | 15 |
| Біляцький О.С. ВПРОВАДЖЕННЯ ДОСВІДУ ТА СТАНДАРТІВ АРМІЙ КРАЇН НАТО З УДОСКОНАЛЕННЯ РІВНЯ МЕДИКО-ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕРСОНАЛУ ДЛЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ.....     | 17 |
| Бондарович О.П. ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА В СЛУЖБІ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ З УРАХУВАННЯМ ДОСВІДУ ЗАКОРДОННИХ СИЛОВИХ СТРУКТУР.....                                    | 20 |
| Бондарчук В.В. ТРЕНІНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ І ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ.....                        | 22 |
| Бородич П.Ю., Пишний О.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ОПЕРАТИВНОГО РОЗГОРТАННЯ ОСОБОВОГО СКЛАДУ АВТОМОБІЛЮ ПОЖЕЖНОГО ПЕРШОЇ ДОПОМОГИ УСТАНОВКОЮ ТРИНОГИ НА КОЛОДЯЗЬ ТА СПУСКОМ В НЬОГО.....    | 25 |
| Бородич П.Ю., Тряпкін К.Д. БАГАТОФАКТОРНИЙ ІМІТАЦІЙНИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ ОПЕРАТИВНОЇ РОБОТИ РЯТУВАННЯ ПОСТРАЖДАЛОГО З ПРИМІЩЕННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ НОШІ РЯТУВАЛЬНИХ ВОГНЕЗАХИСНИХ..... | 29 |
| Бугрій С.В., Шелудько І.О. СКЛАДНИКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ФІЗИЧНОГО ВПЛИВУ (СИЛИ) МАЙБУТНІМИ ОФІЦЕРАМИ НГУ.....                            | 32 |
| Варивода В.І., Ковтун Д.О. ВПРОВАДЖЕННЯ БАЗОВОЇ ЗАГАЛЬНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ ПІДГОТОВКУ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ..... | 34 |
| Вергун Є.Є. ІНТЕГРАЦІЯ СТАНДАРТІВ НАТО У ТРЕНУВАЛЬНІ ПРОГРАМИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ.....                                                          | 37 |
| Веліков С.Г. ПЕРЕХІД ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ НА КОРПУСНУ СИСТЕМУ УПРАВЛІННЯ: ВПРОВАДЖЕННЯ ДОСВІДУ КРАЇН-ЧЛЕНІВ НАТО ТА ПРОВІДНИХ ВІЙСЬКОВИХ ДЕРЖАВ.....                           | 38 |
| Власюк В.В., Нагорний Р.О. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ВЕДЕННЯ ОБОРОННОГО БОЮ В СУЧАСНИХ УМОВАХ СИЛАМИ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ.....                             | 40 |
| Войтович А.О., Євтушенко В.В. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФІЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ ТА СПОРТІ В УКРАЇНІ .....                                                                                 | 43 |

# **СЕКЦІЯ 1**

## **ВПРОВАДЖЕННЯ ДОСВІДУ ТА СТАНДАРТІВ АРМІЙ КРАЇН-ЧЛЕНІВ НАТО, УДОСКОНАЛЕННЯ РІВНЯ ТАКТИЧНОЇ, ВОГНЕВОЇ, СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ТА МЕДИКО-ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ПЕРСОНАЛУ ДЛЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ**

### **Антошків Ю.М.**

доцент спеціально-рятувальної підготовки та фізичного виховання, факультету пожежної та техногенної безпеки, Львівського державного університету безпеки життєдіяльності кандидат наук з фізичного виховання і спорту

### **Ковальчук А.М.**

начальник кафедри спеціально-рятувальної підготовки та фізичного виховання, факультету пожежної та техногенної безпеки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент

## **ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ РЯТУВАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ США У ПІДГОТОВЦІ УКРАЇНСЬКИХ РЯТУВАЛЬНИКІВ**

Умови діяльності рятувальників вимагають високого рівня розвитку основних фізичних якостей. Ефективне виконання службових обов'язків потребує добре розвиненої загальної витривалості, оптимального функціонального стану серцево-судинної системи та системи терморегуляції. У процесі виконання завдань на висоті чи в умовах обмеженої опори особливого значення набуває наявність стійкого відчуття рівноваги та високої функціональної здатності вестибулярного апарату. Тривале перебування у статичних позах в обмеженому просторі вимагає розвиненої статичної витривалості м'язів спини, тулуба, верхніх кінцівок, а також стійкості до гіподинамії, високої спритності й координації рухів [1].

З огляду на вищезазначене, останнім часом у системі фізичної підготовки рятувальників зростає популярність професійно-прикладного спеціально-фізичного тестування «Firefighter Combat Challenge», який успішно зарекомендував себе як ефективний інструмент розвитку професійно важливих фізичних якостей. Цей норматив активно використовується у підготовці рятувальних підрозділів США, Канади, країн Європи і є потужним засобом вдосконалення фізичної, психологічної та професійної підготовки рятувальників.

Останніми роками у підготовці фахівців ДСНС набуває популярності елементи професійно-прикладного спеціально-фізичного тестування — «Firefighter Combat Challenge». Даний комплекс вправ уже зарекомендував себе як високоефективний засіб розвитку професійно важливих якостей рятувальників. Зростаюча кількість пожежно-рятувальних підрозділів США, Канади та країн Європи використовують ці змагання як елемент системи підготовки персоналу. За свідченнями фахівців, саме «Firefighter Combat Challenge», з його різноманітними фізичними навантаженнями та елементами моделювання реальних ситуацій, забезпечує належну професійну готовність рятувальників.

Історично «Firefighter Combat Challenge» був започаткований у Сполучених Штатах Америки як експериментальний проект для оцінки фізичної придатності кандидатів до

служби в пожежно-рятувальних підрозділах. Уже впродовж кількох років цей підхід довів свою ефективність і був впроваджений на постійній основі. З 1992 року змагання набули статусу міжнародних, здобувши широку популярність серед рятувальників у багатьох країнах. Комплекс вправ не лише сприяє розвитку сили, витривалості та швидкості, а й формує навички швидкої адаптації до умов надзвичайної ситуації та прийняття оперативних рішень в екстремальних умовах [2].

Усі етапи змагань виконуються у повному захисному спорядженні, до складу якого входить спеціальний одяг (куртка, штани), пожежна каска, захисні рукавиці, спеціальне взуття (чоботи з високим берцем), а також засоби індивідуального захисту органів дихання (ЗІЗОД), які повинні відповідати вимогам ДСНС. Мінімальна маса ЗІЗОД — 10,5 кг.

Програма тестувань «Firefighter Combat Challenge» включає чотири основні етапи:

1. Підйом рукавної скатки на вежу — учасник здійснює підйом рукавної лінії на 4-й поверх навчальної вежі, доставляє туди рукавну скатку (19 кг) та спускається донизу.
2. Силовий тренажер «Кайзер» — шляхом ударів кувалдою масою 4 кг необхідно перемістити металеву балку вагою 73 кг на 1,5 метра.
3. Прокладання рукавної лінії та подання води на мішень — учасник проходить дистанцію у 42,6 м (біг «змійкою»), після чого протягує рукавну лінію з під'єднаним стволом (діаметр 51 мм) на відстань 22,8 м, відкриває струмінь води після подолання умовних дверей та збиває мішень. Тиск води в рукаві — 4 атмосфери.
4. Перенесення потерпілого — учасник транспортує манекен масою 80 кг (для жінок — 40 кг) на відстань 30 м спиною вперед, застосовуючи дозволений метод перенесення [3].

Етапи силового тренажеру «Кайзер» та «Перенесення потерпілого» широко використовуються під час вивчення та відпрацювання спеціальних навчальних дисциплін «Підготовка пожежного рятувальника» та «Організація роботи в непридатному для дихання середовищі».

Метою використання елементів нормативних вправ є підвищення рівня професійної підготовки особового складу та загальної фізичної готовності рятувальників. У структурі ДСНС України цей професійний напрямок активно впроваджується в освітньо-тренувальний процес.

Таким чином, доцільним є системне впровадження комплексу вправ «Firefighter Combat Challenge» у освітній процес підготовки майбутніх фахівців ДСНС України як ефективного засобу формування фізичної, психологічної та професійної готовності до дій у надзвичайних ситуаціях. З огляду на міждисциплінарний характер цього підходу, його подальше дослідження та адаптація у вітчизняну методику підготовки рятувальників є перспективним напрямом наукової діяльності.

Подальша розробка методичних рекомендацій, адаптація навантажень з урахуванням специфіки служби в ДСНС, а також удосконалення системи оцінювання дозволить підвищити ефективність професійної підготовки особового складу. Цей напрям відкриває широкі можливості для міждисциплінарних наукових досліджень у сфері фізичної підготовки, безпеки життєдіяльності та кризового менеджменту.

### **Список використаних джерел:**

1. Антошків Ю. М. Професійно-прикладна фізична підготовка здобувач вищої освіти вищих навчальних закладів МНС України: Навчально-методичний посібник / Антошків Ю. М., Ковальчук А. М. - Л., ЛДУ БЖД. 2008. — 74 с.
2. КОВАЛЬЧУК, Андрій; АНТОШКІВ, Юрій; ПОЛІЩУК, Ігор. Апробація реакції організму на навантаження до контрольних часових показників виконання навчальної вправи «найсильніший пожежний-рятувальник». Моделювання та інформаційні технології у фізичному вихованні і спорті, 2022, 114-117.
3. АНТОШКІВ, Ю. М. "Firefighter combat challenge" в системі підготовки рятувальників України. Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки і спорту у Збройних

Силах України, правоохоронних органах, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції / Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського; за заг. ред. В. Свистун, О. Петрачкова. – К.: НУОУ, 2019. –С 146-148.

**Башкатов Є.Г.**

начальник кафедри тактики командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України  
кандидат, військових наук, доцент

**Нестеренко О.О.**

старший викладач кафедри тактики командно-штабного факультету Національної академії Національної гвардії України

### **ОБГРУНТУВАННЯ ІНТЕГРАЦІЇ НОРМАТИВІВ ТА ВИМОГ НАТО ДО ФОРТИФІКАЦІЙНИХ СПОРУД В НОРМАТИВИ ТА ВИМОГИ ЗБРОЙНИХ ФОРМУВАНЬ УКРАЇНИ**

Україна, як суверенна держава, зобов'язана забезпечувати національну безпеку та захист територіальної цілісності та незалежності. Протягом останніх років Україна зіткнулася з різними викликами, пов'язаними з окупацією територій, терористичними актами та іншими загрозами. Однією з важливих складових захисту території є фортифікаційні споруди, які забезпечують захист цивільних та військових об'єктів.

Детальний огляд стандартів та вимог НАТО до фортифікаційних споруд показує, що вони визначають такі важливі параметри, як міцність, захист від вибухів, теплоізоляцію, вентиляцію та інші. Крім того, стандарти НАТО рекомендують використання спеціального обладнання та матеріалів, що забезпечують високу ефективність захисту.

Важливо зазначити, що НАТО стандарти не є обов'язковими для всіх країн-членів. Кожна країна має право встановлювати свої власні нормативи та вимоги до фортифікаційних споруд, які враховують національні особливості та можливості. Проте, використання стандартів та вимог НАТО може допомогти підвищити якість та ефективність фортифікаційних споруд.

Інтеграція нормативів та вимог НАТО до фортифікаційних споруд в нормативи та вимоги збройних формувань України може забезпечити наступні переваги:

Підвищення ефективності захисту та зниження ризику враження особового складу та матеріальних цінностей.

Забезпечення відповідності українських фортифікаційних споруд світовим стандартам, що може збільшити довіру до України та підвищити її рейтинг серед міжнародних партнерів.

Створення сприятливих умов для взаємодії та співпраці з країнами-членами НАТО. Забезпечення можливості модернізації та удосконалення фортифікаційних споруд України, що дає можливість бути більш готовим до можливих загроз та конфліктів.

Проте, інтеграція нормативів та вимог НАТО до фортифікаційних споруд також може викликати деякі труднощі. Наприклад, це може потребувати змін в існуючих системах проектування та прийомах зведення споруд. Крім того, виконання вимог НАТО може збільшити витрати на будівництво та утримання фортифікаційних споруд. Однак, ці витрати можуть бути оправданими з погляду забезпечення високого рівня захисту.

Інтеграція нормативів та вимог НАТО до обладнання фортифікаційних споруд у національні стандарти та вимоги збройних формувань України може бути ефективним